

Prvi pogled na ovu skupinu knjižica, zapravo zbirku tekstova ne uljeva osobitog pouzdanja: sve su to odlomci ili bolje reći ulomci velikih djela, istrgnuti iz cjeline i kao takvi nužno krnji. I sigurno, kad bi išli za tim, da posluže naučnom radu, ne bismo pravo znali šta da s njima počnemo. Ali to nije njihova svrha. Oni idu za nečim sasvim drugim: hoće da posluže produbljivanju praktičnog kršćanskog uvjerenja i života. A kao takvi oni su posve dobro birani. Oni dolaze pred nas bez polemike, kao puki svjedoci riječi, da nam reknu što su mislili, i vjerovali, i kako su činom ispovijedali svoju vjeru kršćanski velikani prošlih stoljeća.

Josef Nielen je od 124. Augustinove propovijedi o Ivanovu Evanđelju odabrao samo dvije, ali vrlo karakteristične i lijepe: O svadbi u Kani. O toj zgodi tako ljudskoj i tako božanskoj. Tako čovjeku blizoj a istodobno tako punoj pouke. I Augustin, kao pravi majstor tumačenja, obrazlaže bogatstvo tog događaja u mističkom, alegoričkom i simboličkom smislu. Nejasnoće, kao i sve ono što je potrebno za potpunije razumijevanje teksta tumači priručivač u opširnom uvodu.

Karlheinz Schmidthüs posegao je za jednim relativno novijim, no također vrlo bogatim vrelom: djelima sv. Vinka Paulskog. Iz 14 velikih svezaka — Correspondance, Entretiens, Documents, u izdanju Pierre Coste-a — on se ograničio na neke poduke sestrama, zapravo na kreposti pokojnih sestara: Margarete Naseau, Barbe Angiboust, Anne de Gennes, Jeanne Dalmagne i dr. U svemu dolazi do izražaja psihološki duh sv. Vinka: On ne govori sam, on pita nazočne sestre, koje su pokojnice poznavale, šta dobra o njima znadu, a onda sam nadovezuju svoje primjedbe. Čitati ove kozerije pravi je užitek, a da ne govorimo o duhovnoj koristi, koja iz njih proizlazi.

Hugo Rahner je posve opravdano smatrao da su prvi i najveći svjedoci — martyres — mučenici, pa je iz autentičnih akata mučenika u — zbirci Knopfa i Krügera — preveo sedam njih iz 2. stoljeća, među ostalim i Polykarpa. To su izvještaji očevidaca, službenih spisa, koji svojom jednostavnošću otkrivaju svu veličinu duše prvih kršćanskih mučenika. Prijevod je istodobno i vjeran i slobodan: drži se točno originala, ali nastoji stvari izraziti čitkim njemačkim jezikom. U opsežnom uvodu prikazao je pisac na čemu počiva vjerodostojnost ovih akata.

Bernhard Hanssler donosi nekoliko Möhlerovih misli o povijesti. Po svojoj orijentaciji izgledale bi ove stranice pretežno naučnog karaktera, no u zbilji i one imaju praktičan cilj: pokazati katoličkom historičaru kakvim duhom treba promatrati povijest. To su uistinu Möhlerove uvodne misli u povijest, posebno crkvenu. Isus Krist u središtu svega zbivanja! To je osnovna Möhlerova misao. Samo u njemu i po njemu sve poprima svoje značenje i objašnjenje. A to je dakako bes-krajno daleko do onoga, što je jedanput rekao jedan historičar, da bi naime Boga, kao historičkog čimbenika morali odstraniti iz svake povijesti. Dalekovidni i duboki Möhler smatra, da se bez Boga, upravo bez Krista ništa posve i pravo ne da razumjeti.

Već spomenuti Josef Nielen sabrao je u knjižici »Vjerujem u uskrsnuće tijela« tekstove apologeta 2. st. o ovoj temi. To su njihovi odgovori na prigovore poganskih filozofa kao i pristalica raznih krivo-vjerja. Pisac se nije zadovoljio jednostavnim izvatcima, nego je kritički pristupio svome predmetu, te ga uz vrijedne napomene obradio u nekoliko poglavlja.

Svi ovi, kao i predašnji tekstovi djeluju vrlo pobudno pa će se njima okoristiti svećenik kao i laik.

D. G.

A. D. Sertillange, Intelektualac (»La Vie Intellectuelle«). Preveo filozofsko-teološki zbor dominikanske mladeži »Akvinac«. — Zagreb, 1942. Izdanje dominikanske naklade »Istina«. Cijena 80.— Kn, poštarina 5.— Kn. (Naručuje se: Dominikanski samostan, Zagreb, Kažotičev trg 4).

Ako je kad hrvatska prijevodna, nebeletristička književnost bila obogaćena zbilja vrijednim djelom, onda je izdanjem Sertillange-ova Intelektualca. Ne samo zato, što Sertillange, uz Maritain, predstavlja najjačeg francuskog filozofa, pa bi stoga svaki prijevod njegovih djela bio za nas veliki dobitak, nego zato, što je baš ovo djelo najvjerniji odraz cjelokupnog Sertillange-ova rada. Njegovih pogleda na radne metode, na duboke uvjete izgradnje intelektualca i nadasve na duh, kojim čitavo intelektualno stvaranje mora biti zadahnuto.

Problem intelektualca, ističe on divno, nije kakavgod sporedni problem. To je pitanje cjelokupne životne orijentacije čovjekove. To je pitanje temeljnog poziva, za kog je čovjek određen po dubokim predispozicijama svoga bića. To nije pitanje karijere. To je pitanje života. Života, u kome je dominantna misao ISTINA, i u kome čovjek neodoljivo čuti potrebu, da joj služi čitavim svojim bićem. Života, mora se odmah reći i teškoga, jer nitko, kako je negdje rekao Maritain, ne postaje filozofom bez okrutne gimnastike duha. Ali pokraj svih teškoća to je najljudskiji, najpotpunije ljudski život. Mnoge uostalom njegove teškoće dađu se pojednostavniti ili ukloniti: metodičnošću, duhom molitve, disciplinom duha i tijela, kultiviranjem samoće, biranjem vremena rada, jačanjem pamćenja, sistemom bilježaka, razumnim odmaranjem.

Pokraj sve dubine i načelnih pogleda djelo odiše praktičnim savjetima, koji će nesumnjivo mnogom neiskusnom čovjeku prištedjeti dosta truda i pokazati mnogo toga bez čega se plodonosan i snažan intelektualni rad ne da ni zamisliti.

Intelektualac! Kakav divan lik u svijetlu Sertillange-ovih ideja! Kolika poniznost pred istinom, koliko iščezavanje pred stvarnošću, koliki zanos pred onim što jest. Kako je to daleko od izvjesnog »intelektualstva«, vječno prigeta nad sebe sama, vječno u brizi za vlastite prestige. Sertillange-ov intelektualac iščezava zapravo posve pred istinom, ali otud i sva njegova nepatvorena veličina. To je lik, koji se nameće, jer uopće nije htio da se nametne. On je prototip katoličkoga intelektualca i ujedno svakoga autentičnog intelektualca.

Sam prijevod je, iako djelo množine, — uz male iznimke — dobar, dapače izvrstan. Jezik je fluidan, kadgod tu i tamo na štetu izvorne jačine teksta, ali to je kod prijevoda neizbježno.

Šta bi na koncu još mogli reći? To samo, da želimo, da ova knjiga postane »vademeum« cjelokupne naše hrvatske a osobito katoličke inteligencije.

Dr. Đ. Gračanin

Dr. Tihomir Toth, Tvoja vjera. Za hrvatsku mladež priredio Ratimir Dubrovački. Zagreb, 1942. Izdanje »Vrela Života«, knjižnice za duhovni život, cijena 40.—, uvezano 60.—, poštarina 4.— Kn. Naručuje se kod »Vrela Života«, Zagreb I/285. ček. rač. 49.125.

Na mlade generacije katolika, osobito đaka, malo je koji pisac tako snažno i duboko djelovao kao sveučilišni profesor i kasniji biskup Dr. Tihomir Toth. Svi se dobro sjećamo učinka njegovih »Proljetnih oluja«, onoga dubokog i sretnoga potresa, što je u mladenačkim dušama izazvalo to djelo. Bilo je ono kao otkriće, priznavali su mnogi mladi ljudi, i, nema sumnje, za mnoge početak novoga života.

Za djelo »Tvoja vjera«, bit će to jednako, ako ne i još više, slučaj. Pisano je s toliko fine psihologije — koju Margareta Csaba, kraj svih napora ni iz bliza nije dosegla — s toliko moralnog takta i s toliko književne ljepote, da njegove riječi neodoljivo privlače. O vjeri zapravo — tom najvećem daru kršćanskog života — na hrvatskom jeziku nije nitko tako divno pisao. Nitko, naročito, nije uspio, da religiozni život učini tako zanimljivim, i da u tako živom obliku prikaže svu njegovu ljepotu.